

Izabella Gil, Piotr Gil, Emilia Gil

A large, bold, yellow letter 'Q' is centered on a dark green square background.A large, yellow ampersand symbol (&) is centered on a black square background.A large, bold, yellow letter 'A' is centered on a black square background.

**Postępowanie
cywilne
przed
egzaminem**

Postępowanie cywilne przed egzaminem

Izabella Gil, Piotr Gil, Emilia Gil

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

LEGENDA

pytanie

wyjątek od zasad czy reguł

najważniejsze informacje

norma prawna

niezbędna wiedza

literatura

zob. wcześniej opisane zagadnienia

orzecznictwo

Stan prawny na 1 września 2022 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Elwira Marszałkowska-Krześ

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Katarzyna Gierłowska

Opracowanie redakcyjne

Agnieszka Witczak

Projekt graficzny

Wojtek Janikowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książek

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2022

ISBN 978-83-8286-645-2

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

WYKAZ SKRÓTÓW

Dz.U. – Dziennik Ustaw

Dz.Urz. UE – Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej

k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny

(Dz.U. z 2022 r. poz. 1360 ze zm.)

Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r.

(Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)

k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego

(Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.)

k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy

(Dz.U. z 2020 r. poz. 1359)

M.P. – Monitor Polski

OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna

OSNCK – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna i Izba Karna

(do 1961 r.)

SN – Sąd Najwyższy

u.k.s. – ustawa z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych

(Dz.U. z 2022 r. poz. 1168)

SPIS TREŚCI

4	Wykaz skrótów
11	WSTĘP
13	ROZDZIAŁ 1 Postępowanie cywilne – zagadnienia ogólne
13	1. Sprawy rozpatrywane w postępowaniu cywilnym
15	2. Nadużycie praw procesowych
20	3. Przestanki procesowe
25	4. Organ procesowy
27	5. Skład sądu
29	6. Właściwość sądu
37	7. Wyłączenie sędziego
40	8. Referendarz sądowy
41	Esencja wiedzy
42	ROZDZIAŁ 2 Strony i uczestnicy postępowania cywilnego
42	1. Strony i uczestnicy postępowania cywilnego
46	2. Legitymacja procesowa
49	3. Następstwo procesowe
50	4. Współuczestnictwo procesowe
53	5. Interwencja główna
54	6. Interwencja uboczna
56	7. Przypozwanie
57	8. Podmioty występujące w postępowaniu na prawach stron
60	9. Zastępstwo i reprezentacja stron i uczestników
65	10. Przedstawicielstwo ustawowe
65	Esencja wiedzy
66	ROZDZIAŁ 3 Pozew, powództwo, rodzaje powództw oraz skutki wytoczenia powództwa i doręczenia pozwu
66	1. Pozew

66	2. Powództwo
69	3. Kumulacja roszczeń
70	4. Rozdrobnienie roszczeń
71	Esencja wiedzy
72	ROZDZIAŁ 4 Czynności procesowe
72	1. Pojęcie czynności procesowych
75	2. Wartość przedmiotu sporu
78	3. Elementy konstrukcyjne pism procesowych
82	4. Zaliczka na poczet wydatków
83	5. Terminy
85	6. Doręczenia
91	Esencja wiedzy
92	ROZDZIAŁ 5 Postępowanie mediacyjne i postępowanie pojednawcze
92	1. Cel mediacji w postępowaniu cywilnym
95	2. Specyfika postępowania pojednawczego
96	Esencja wiedzy
97	ROZDZIAŁ 6 Postępowanie przed sądem pierwszej instancji
97	1. Wszczęcie postępowania
101	2. Zmiana i cofnięcie powództwa
104	3. Organizacja postępowania i przygotowanie rozprawy
106	4. Posiedzenie przygotowawcze
110	5. Posiedzenia sądowe
112	6. Rozprawa
113	7. Obrona pozwanego
117	8. Postępowanie dowodowe
120	9. Ocena dowodów
121	10. Rodzaje faktów
122	11. Ciężar dowodu (<i>onus probandi</i>)
125	12. Domniemanie prawne (<i>praesumptio iuris tantum</i>)
126	13. Dowód <i>prima facie</i>

127	14. Przebieg postępowania dowodowego
130	15. Pojęcie dowodu i środka dowodowego
131	16. Rodzaje środków dowodowych i dowodów
144	17. Zakazy dowodowe – hierarchia dostępu do dowodu
145	Esencja wiedzy
146	ROZDZIAŁ 7 Zawieszenie postępowania
146	1. Podstawy zawieszenia postępowania
148	2. Podjęcie zawieszonoego postępowania
151	Esencja wiedzy
152	ROZDZIAŁ 8 Merytoryczne i formalne zakończenie postępowania cywilnego
152	1. Zasady orzekania
153	2. Wyroki
156	3. Formalne zakończenie postępowania
158	4. Umorzenie postępowania
159	5. Skutki prawomocności
165	Esencja wiedzy
166	ROZDZIAŁ 9 Koszty w postępowaniu cywilnym
166	1. Koszty procesu a koszty postępowania
167	2. Inne zasady orzekania o kosztach
169	3. Koszty sądowe
171	4. Zwolnienie od kosztów sądowych
173	5. Koszty w postępowaniu nieprocesowym
173	6. Koszty w postępowaniu zabezpieczającym
174	7. Koszty w postępowaniu egzekucyjnym
174	Esencja wiedzy
175	ROZDZIAŁ 10 Środki zaskarżenia
175	1. Pojęcie i rodzaje środków zaskarżenia
176	2. Apelacja

183	3. Zażalenie
187	4. Skarga kasacyjna
193	5. Skarga o wznowienie postępowania
197	6. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia
201	7. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego
202	Esencja wiedzy
203	ROZDZIAŁ 11 Postępowania odrębne
203	1. Rodzaj postępowań odrębnych uregulowanych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego
204	2. Postępowanie w sprawach małżeńskich
206	3. Postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi
209	4. Postępowanie odrębne w sprawach gospodarczych
214	5. Postępowanie odrębne w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych
220	6. Postępowanie w sprawach o naruszenie posiadania
220	7. Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów oraz w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową
221	8. Postępowania w sprawach z zakresu regulacji energetyki, telekomunikacji i poczty, transportu kolejowego oraz rynku wodno-kanalizacyjnego
221	9. Postępowanie w sprawach własności intelektualnej
225	10. Postępowanie nakazowe i upominawcze
231	11. Postępowanie uproszczone
234	12. Europejskie postępowanie w sprawach transgranicznych
234	13. Postępowania elektroniczne
237	Esencja wiedzy
238	ROZDZIAŁ 12 Postępowanie nieprocesowe
238	1. Stosunek postępowania nieprocesowego do postępowania procesowego

242	2. Właściwość sądu w postępowaniu nieprocesowym
245	3. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego (art. 398 ²² oraz art. 518 ¹ k.p.c.)
246	4. Uczestnicy postępowania nieprocesowego
250	5. Zasady orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego
251	Esencja wiedzy
252	ROZDZIAŁ 13 Postępowanie zabezpieczające
252	1. Specyfika i charakter prawny postępowania zabezpieczającego
253	2. Strony postępowania zabezpieczającego
254	3. Organy postępowania zabezpieczającego
257	4. Sposoby zabezpieczeń
265	5. Wykonanie udzielonych zabezpieczeń
267	6. Zaskarżenie rozstrzygnięć w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia
267	7. Uchylenie udzielonego zabezpieczenia
268	8. Upadek udzielonego zabezpieczenia
270	9. Koszty postępowania zabezpieczającego
271	Esencja wiedzy
272	ROZDZIAŁ 14 Postępowanie klauzulowe
272	1. Cel prowadzenia postępowania klauzulowego
279	2. Zasady nadawania klauzuli wykonalności przeciwko lub na rzecz następców prawnych
281	3. Zaskarżenie postanowienia w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności
282	4. Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego
283	5. Stwierdzenie wykonalności europejskiego nakazu zapłaty
284	6. Zaświadczenie dotyczące orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń
284	7. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach cywilnych i handlowych
285	Esencja wiedzy

286	ROZDZIAŁ 15 Postępowanie o wyjawienie majątku
286	1. Cel prowadzenia postępowania o wyjawienie majątku
286	2. Podmiot właściwy do nakazania dłużnikowi wyjawienia majątku
289	3. Sankcje stosowane w postępowaniu o wyjawienie majątku
289	Esencja wiedzy
290	ROZDZIAŁ 16 Postępowanie egzekucyjne
290	1. Cel prowadzenia postępowania egzekucyjnego
291	2. Podmioty postępowania egzekucyjnego
293	3. Wszczęcie postępowania egzekucyjnego
303	4. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego
304	5. Umorzenie postępowania egzekucyjnego
309	6. Ograniczenia w prowadzeniu egzekucji
313	7. Zbieg egzekucji
315	8. Plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji
319	9. Środki zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym
324	10. Powództwa przeciwegzekucyjne
326	Esencja wiedzy
327	ROZDZIAŁ 17 Postępowanie przed sądem polubownym
327	1. Cel prowadzenia postępowania polubownego
331	2. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego
334	3. Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej
335	Esencja wiedzy
336	ROZDZIAŁ 18 Międzynarodowe postępowanie cywilne
336	1. Jurysdykcja krajowa
338	2. Immunitet sądowy i egzekucyjny
339	Esencja wiedzy

Celem opracowania jest przekazanie skondensowanej wiedzy w formie zrozumiałych (prosty) pytań i odpowiedzi, które pozwolą efektywniej ją przyswajać. Taka metoda nauki pozwala na lepsze zapamiętywanie informacji, co zostało potwierdzone w badaniach naukowych, a także na zweryfikowanie materii, która wymaga powtórzenia.

Autorzy mają nadzieję, że forma opracowania pozwoli nie tylko na przyswojenie podstawowych zagadnień z postępowania cywilnego, a także będzie pomocnym narzędziem do powtórzenia tych zagadnień przed egzaminem.

Opracowanie zawiera krótkie wprowadzenie do każdego zagadnienia w ramach poszczególnych części Kodeksu postępowania cywilnego, pytania wraz z odpowiedziami oraz wskazane przepisy, które będą konieczne do zrozumienia danej regulacji prawnej.

Z punktu widzenia Czytelnika największą korzyścią jest to, że pytania zostały opracowane przez młodego autora we współpracy z nauczycielami akademickimi. Świeże spojrzenie na postępowanie cywilne, pod merytorycznym nadzorem wieloletnich praktyków, umożliwiło zaprezentowanie wiedzy w zwięzły sposób, przy jednoczesnym kompleksowym omówieniu najważniejszych zagadnień.

Przed rozpoczęciem lektury warto zapoznać się z „legendą” znaków graficznych stosowanych w opracowaniu.

Autorzy

ROZDZIAŁ 1

Postępowanie cywilne – zagadnienia ogólne

1. SPRAWY ROZPATRYWANE W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

Za sprawy cywilne, do rozpoznawania których powołane są sądy powszechne oraz Sąd Najwyższy (o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej – art. 2 k.p.c.), uznaje się sprawy ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, jak również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, oraz w innych sprawach, do których przepisy tego Kodeksu stosuje się z mocy ustaw szczególnych (art. 1 k.p.c.).

Na podstawie jakich kryteriów dokonuje się wyodrębnienia spraw cywilnych?

Ustawowa definicja spraw cywilnych, zawarta w art. 1 k.p.c., pozwala na wyodrębnienie spraw rozpoznawanych przez sądy na podstawie:

- ↳ **kryterium materialnoprawnego** → unormowanych przepisami prawa cywilnego, a w szczególności sprawy z zakresu: **prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy**; sprawy należące do tej grupy pozostają zawsze sprawami cywilnymi, bez względu na organ właściwy do ich rozpoznawania;
- ↳ **kryterium formalnoprawnego** → przekazanych do właściwości sądów powszechnych, a w szczególności sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz „inne sprawy”, do których przepisy Kodeksu

postępowania cywilnego stosuje się z mocy ustaw szczególnych (np.: zaskarżanie uchwał walnego zgromadzenia spółdzielni, ochrona konkurencji i konsumenta).

§

Art. 2 § 1 k.p.c. – do rozpoznawania spraw cywilnych powołane są sądy powszechne, o ile sprawy te nie należą do właściwości sądów szczególnych, oraz Sąd Najwyższy.

Q

Czy dopuszczalność drogi sądowej przesądza o skuteczności dochodzenia roszczenia w postępowaniu cywilnym?

Nie, ponieważ dopuszczalność drogi sądowej w określonej sprawie stanowi przesłankę procesową, warunkującą możliwość prowadzenia postępowania oraz uzyskania orzeczenia w postępowaniu sądowym w celu zapewnienia ochrony prawnoprosesowej. Natomiast skuteczność dochodzonego roszczenia wiąże się z aspektem zasadności roszczenia (w znaczeniu materialnoprawnym). Są to zatem dwie odrębne kwestie. Sam dostęp do sądu nie decyduje o uwzględnieniu żądań dotyczących wnioskowanej ochrony prawnej w postępowaniu cywilnym. Natomiast przesłanka procesowa dopuszczalności drogi sądowej warunkuje możliwość wszczęcia i prowadzenia postępowania oraz wydania rozstrzygnięcia w sprawie cywilnej.

Q

Jakie rodzaje postępowania cywilnego można wyróżnić na podstawie systematyki Kodeksu?

Na podstawie systematyki Kodeksu postępowania cywilnego można wyróżnić następujące rodzaje postępowania cywilnego:

- ▶ postępowanie rozpoznawcze,
  - ↳ tryb procesowy oraz tryb nieprocesowy,
- ▶ postępowanie zabezpieczające,
- ▶ postępowanie egzekucyjne,
- ▶ postępowanie międzynarodowe,
- ▶ postępowanie przed sądem polubownym (arbitrażowe),

- ↳ jednakże to postępowanie nie spełnia wymogu postępowania sądowego → jest przejawem alternatywnych metod rozpoznania spraw cywilnych (ADR).

Co stanowi przedmiot postępowania cywilnego?

Przedmiotem postępowania sądowego jest **roszczenie procesowe**, tj.:

- ↳ skierowane do sądu i oparte na przytoczonych okolicznościach faktycznych,
- ↳ żądanie udzielenia ochrony prawnej, poprzez wydanie rozstrzygnięcia konkretyzującego normę prawną.

2. NADUŻYCIE PRAW PROCESOWYCH

Z uprawnienia przewidzianego w przepisach postępowania stronom i uczestnikom postępowania **nie wolno czynić użytku niezgodnego z celem, dla którego je ustanowiono** – nadużycie prawa procesowego (art. 4¹ k.p.c.).

Jakie zachowania mogą być zakwalifikowane jako nadużycie prawa procesowego?

Za nadużycie prawa procesowego można uznać między innymi:

- ↳ celowe opóźnianie postępowania sądowego;
- ↳ celowe wielokrotne zgłaszanie tych samych wniosków w toku postępowania;
- ↳ podnoszenie nieuzasadnionych zarzutów i środków zaskarżenia, w tym tzw. zażalenia kaskadowe;
- ↳ kwestionowanie decyzji procesowych sądu opartych na prawidłowym stosowaniu norm procesowych;
- ↳ zgłaszanie niezasadnych wniosków o wyłączenie sędziego.

Q

Jakie sankcje może nałożyć sąd w związku z nadużywaniem praw procesowych przez stronę?

Sąd może w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie:

- ▶ na stronę nadużywającą uprawnień procesowych nałożyć grzywnę;
  - ▶ niezależnie od wyniku sprawy, odpowiednio do spowodowanej nadużyciem zwłoki w jej rozpoznaniu, włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu kosztów w części wyższej, niż nakazywałby to wynik sprawy, a nawet zwrotu kosztów w całości;
  - ▶ na wniosek strony przeciwnej:
    - przyznać od strony nadużywającej uprawnień procesowych koszty procesu podwyższone odpowiednio do spowodowanego nadużyciem zwiększenia nakładu pracy strony przeciwnej na prowadzenie sprawy, nie więcej jednak niż dwukrotnie;
    - podwyższyć stopę odsetek zasądzonych od strony, której nadużycie uprawnień procesowych spowodowało zwłokę w rozpoznaniu sprawy, za czas odpowiadający tej zwłoce. Stopa może zostać podwyższona nie więcej niż dwukrotnie (art. 226² § 2 k.p.c.).
- ↳ Sankcje mogą zostać nałożone w sposób kumulatywny.

Q

Na czym polegają zasady procesowe w postępowaniu cywilnym?

Zasady procesowe stanowią normy zawierające założenia, według których toczy się postępowanie cywilne, kształtują bowiem jego treść i formę. Zasady nie są wyraźnie wyodrębnione, lecz zostały rozporoszone w poszczególnych przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

Q

Jakie są naczelnne zasady postępowania cywilnego?

Do naczelnnych zasad postępowania cywilnego zaliczane są:

- ▶ zasada równości –
  - ↳ przyznaje stronom i uczestnikom postępowania równy dostęp do organów wymiaru sprawiedliwości, strony są traktowane w taki sam sposób według norm prawnych;

- ▶ **zasada dyspozycyjności** –
  - ↳ inaczej zasada rozporządzalności stron procesowych; strony mają prawo zawrzeć ugodę sądową, przykładowo powód może cofnąć pozew, a pozwany uznać powództwo;
- ▶ **zasada kontradiktoryjności** –
  - ↳ inaczej zasada sporności;
- ▶ **zasada prawdy materialnej** –
  - ↳ wydanie orzeczenia przez sąd, które jest zgodne ze stanem faktycznym w danej sprawie;
- ▶ **zasada koncentracji materiału procesowego** –
  - ↳ nakazuje sądowi prowadzenie postępowania w taki sposób, aby postępowanie było prowadzone szybko i sprawnie oraz aby zebrano dowody niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy;

§

Art. 6 § 1 k.p.c. Sąd powinien przeciwdziałać przewlekaniu postępowania i dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy.

- ▶ **zasada bezpośredniości** –
  - ↳ całe postępowanie dowodowe musi być przeprowadzone przed sądem, przed którym nastąpi zbadanie i rozstrzygnięcie sprawy (wyjątkiem jest między innymi tzw. sędzia wyznaczony oraz sąd wezwany – por. art. 236 k.p.c.);
- ▶ **zasada ustności i pisemności.**

Q

Jak realizowana jest zasada równości w postępowaniu cywilnym?

Zasada równości realizowana jest poprzez:

- ▶ powinność wysłuchania obu stron (*audiatur et altera pars*); przy czym:
  - ↳ każda ze stron ma możliwość zaprezentowania swojego stanowiska;
- ▶ stronom i uczestnikom występującym bez profesjonalnego pełnomocnika sąd powinien udzielać niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych;

Opracowanie zawiera kompleksowe omówienie zagadnień z zakresu postępowania cywilnego z wykorzystaniem metody nauki poprzez pytania i zawarte w książce odpowiedzi. Jest to nowoczesny niezbędnik do nauki i powtórki przed egzaminem – czytelnik uczy się poprzez zadawanie pytań, formułowanie własnych odpowiedzi, a następnie ich weryfikację z tymi, które znajdują się w książce. Publikacja zawiera ponadto zestaw wykresów, tabel, diagramów, które również ułatwiają przyswajanie informacji. Zastosowanie takiej formy angażuje czytelnika, który aktywnie zdobywa i weryfikuje swoją wiedzę. Zamieszczenie zaś w tekście przepisów pozwala przeprowadzić własną analizę danego zagadnienia. Informacje zdobywane za pośrednictwem aktywnej nauki są lepiej zapamiętywane i utrwalane niż poprzez wielokrotne czytanie przepisów kodeksu.

Publikacja w szczególności przeznaczona jest dla studentów i aplikantów. Będzie ona również pomocna pracownikom naukowym, którzy mogą ją wykorzystać jako materiały do ćwiczeń.

Izabella Gil – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor w Zakładzie Postępowania Cywilnego w Instytucie Prawa Cywilnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego; radca prawny, prowadząca wykłady szkoleniowe dla sędziów (rejonowych, okręgowych, apelacyjnych), asystentów sędziowskich oraz referendarzy sądowych, prokuratorów, komorników sądowych, adwokatów, radców prawnych, aplikantów, państwowych inspektorów pracy z zakresu postępowania cywilnego oraz postępowania upadłościowego. Jest autorką monografii, komentarzy oraz licznych artykułów, a także podręczników z zakresu szeroko rozumianego postępowania cywilnego oraz postępowania upadłościowego.

Piotr Gil – doktor nauk prawnych, adiunkt w Instytucie Nauk Prawnych Uniwersytetu Opolskiego; radca prawny, wykładowca prowadzący szkolenia dla Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu i w Wałbrzychu oraz dla Okręgowej Rady Adwokackiej we Wrocławiu. Jest autorem i współautorem wielu monografii, komentarzy oraz licznych artykułów, a także podręczników z zakresu postępowania cywilnego.

Emilia Gil – studentka prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego.

9 788382 866452 W01P01

ISBN 978-83-8286-645-2

9 788382 866452

49 zł (w tym 5% VAT)

Zamówienia:
infolinia 801 04 45 45
zamowienia@wolterskluwer.pl
www.profinfo.pl

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

